

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Введено в дію наказом
від « 08 » травня 2019 р.

№ 617/02-1/2019

Ректор

В. С. Бакіров

20__ р.

Освітньо-професійна програма

«Економічна та соціальна географія»

Спеціальність 106 Географія

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Затверджено Вченою радою університету « 22 » квітня 2019 року,
протокол № 5

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

1.1. Вчена рада факультету геології, географії, рекреації і туризму:
протокол № 7 від « 14 » березня 2019 р.

Голова Вченої ради факультету В.А. Пересадько

1.2. Методична комісія факультету геології, географії, рекреації і туризму:
протокол № 8 від « 4 » березня 2019 р.

Голова методичної комісії факультету О.О. Жемеров

1.3. Кафедра соціально-економічної географії і регіоназнавства:
протокол № 3 від « 04 » березня 2019 р.

Завідувач кафедри Л.М. Немиць

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівник робочої групи – Немець Людмила Миколаївна	професор, завідувач кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	доктор географічних наук, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Члени робочої групи		
Немець Костянтин Аркадійович	професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства	доктор географічних наук, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Костріков Сергій Васильович	професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства	доктор географічних наук, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Сегіда Катерина Юріївна	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	доктор географічних наук, доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства
Кандиба Юрій Іванович	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Ключко Людмила Василівна	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Гусєва Наталія Володимирівна	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	кандидат географічних наук

При розробці проекту Програми враховані вимоги:
Проекту освітнього стандарту спеціальності 106 Географія
за рівнем «магістр»

**1. Профіль освітньої програми
«Економічна та соціальна географія»
зі спеціальності 106 Географія**

1 – Загальна інформація	
<i>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації</i>	Магістр географії; економічна та соціальна географія
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Одиничний, 90 кредитів ЄКТС, 1 рік 4 місяці (на основі диплома бакалавра)
<i>Офіційна назва програми</i>	Економічна та соціальна географія
<i>Наявність акредитації</i>	
<i>Цикл/рівень</i>	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
<i>Передумови</i>	Наявність ступеня бакалавр чи спеціаліст
<i>Мова(и) викладання</i>	Українська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	2 роки
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/абітурієнтам/освітні-програми/
2 – Мета освітньої програми	
Забезпечення фундаментальної теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих кадрів, які б набули глибоких міцних знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького й інноваційного характеру у галузі економічної та соціальної географії, педагогіки та методики вищої освіти, здатності до самостійної діяльності в умовах вищих навчальних закладів різного науково-педагогічного рівня акредитації.	
3 – Характеристика освітньої програми	
<i>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</i>	10 Природничі науки, 106 Географія Економічна та соціальна географія
<i>Орієнтація освітньої програми</i>	Освітньо-професійна, прикладна. Забезпечує оволодіння комплексом загальних та фахових компетентностей, необхідних професіоналу-досліднику, які розширюють науковий світогляд і здібності до проведення методологічного аналізу й критичного розуміння досягнень сучасної економічної та соціальної географії, дозволяють створювати власну концепцію у науково-дослідницькій діяльності.
<i>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</i>	Повна вища освіта в галузі знань «Природничі науки» із спеціальності «Географія» зі спеціалізацією «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток». Високопрофесійна теоретична та практична підготовка з фундаментальних фахових знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького й інноваційного характеру в галузі економічної та соціальної географії та викладання географічних дисциплін у вищих, середніх загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладах. Ключові слова: економічна географія, соціальна географія.
<i>Особливості програми</i>	Програма комбінована (дослідницько-прикладна), посилена практична, геоінформаційна підготовка, можливе стажування

	на підприємствах та у вищих навчальних закладах за кордоном
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	Наукові дослідження та розробки; середня і вища освіта; державне управління. Географ, географ-економіст, фахівець з міського та районного планування, фахівець з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки, науковий співробітник, вчитель середнього та спеціалізованого навчально-виховного закладу, викладач вищого навчального закладу
<i>Подальше навчання</i>	Продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) – 9-му кваліфікаційному рівні НРК, доступ до спеціалізованих досліджень у географічній науці. Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом
5 – Викладання та оцінювання	
<i>Викладання та навчання</i>	Навчання студентоцентроване, проблемно-орієнтоване, самонавчання, навчання на основі науково-дослідницької діяльності, навчання через науково-дослідницьку, виробничу та асистентську практики. Активні (проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі) та пасивні (пояснювально-ілюстративні) технології та методи
<i>Оцінювання</i>	Чотирирівнева та дворівнева, 100-бальна система оцінювання через такі види контролю з накопиченням отриманих балів: <i>поточний</i> (усне та письмове опитування) контроль, проміжний (захист практичних, самостійних робіт), <i>підсумковий</i> (письмові екзамени, залікові роботи, захисти звітів з практик), самоконтроль, <i>державна атестація</i> (підготовка та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра)
6 – Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми при вивченні географічних об'єктів і процесів у різних масштабах як у просторі, так і в часі, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК 1. Базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін; ЗК 2. Базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій; навички застосування програмних засобів; уміння створювати бази даних та використовувати Інтернет-ресурси; ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації; ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї; ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом; ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті та в глобальному інформаційному середовищі за професією; ЗК 7. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді; ЗК 8. Розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та геоетики);

	<p>ЗК 9. Визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної доброчесності, а також професійних кодексів поведінки.</p>
<p><i>Фахові компетентності (ФК)</i></p>	<p>ФК 1. Знання наукових теорій, концепцій і парадигм економічної та соціальної географії;</p> <p>ФК 2. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній, педагогічній діяльності;</p> <p>ФК 3. Уявлення про сучасні суспільно-географічні підходи, загальнонаукові та спеціальні методи, методики суспільно-географічних досліджень;</p> <p>ФК 4. Уявлення про суспільно-географічні відношення і зв'язки, суспільно-географічні процеси, соціогеосистеми, їх підсистеми та елементи;</p> <p>ФК 5. Володіння основами дослідницької діяльності, уміння застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, дослідницькі навички;</p> <p>ФК 6. Здатність використовувати професійні знання з фізичної та соціально-економічної географії у процесі комплексного вивчення територій;</p> <p>ФК 7. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, суспільно-географічного моделювання та прогнозування суспільно-географічних об'єктів і процесів;</p> <p>ФК 8. Знання про основні підходи та особливості моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів;</p> <p>ФК 9. Здатність використовувати професійно профільовані знання і практичні навички для розробки та впровадження механізмів територіального менеджменту, районного планування, складання планів та програм соціально-економічного розвитку регіонів;</p> <p>ФК 10. Здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення дослідницьких завдань у галузі економічної та соціальної географії;</p> <p>ФК 11. Здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації у суспільно-географічних дослідженнях;</p> <p>ФК 12. Здатність здійснювати педагогічну діяльність та викладати дисципліни професійної підготовки у вищих навчальних закладах.</p>
<p>7 – Програмні результати навчання</p>	
	<p>Знання:</p> <p>ПРН 1. Основні теоретико-методологічні проблеми економічної та соціальної географії;</p> <p>ПРН 2. Головні закономірності глобальних проблем сучасності, глобалізації, глобалістики;</p> <p>ПРН 3. Сутність, класифікація, чинники, закономірності розвитку суспільно-просторових процесів;</p> <p>ПРН 4. Сутність та механізми інформаційних процесів у соціогеосистемах;</p> <p>ПРН 5. Теоретичні та методичні основи суспільно-географічного моделювання і прогнозування;</p>

	<p>ПРН 6. Функції, принципи і методи управління регіональним розвитком;</p> <p>ПРН 7. Теоретичні основи і прикладні засоби впровадження геоінформаційних систем та технологій, апаратних і програмних засобів розробки схем територіального менеджменту в різних предметних галузях;</p> <p>ПРН 8. Форми, методи і прийоми навчальної діяльності у вищих навчальних закладах.</p> <p>Уміння і навички:</p> <p>ПРН 9. Використовувати сучасні знання географічних наук для отримання нових наукових результатів у галузі економічної та соціальної географії;</p> <p>ПРН 10. Володіти сучасними методами, формами організації та засобами науково-дослідницької діяльності, прийомами наукового аналізу суспільно-географічних процесів;</p> <p>ПРН 11. Навички роботи з геоінформаційними системами і застосування геоінформаційних технологій у територіальному менеджменті;</p> <p>ПРН 12. Виявляти актуальні напрями досліджень територіальної організації суспільства, досліджувати територіальну організацію суспільства на різних ієрархічних рівнях його життєдіяльності;</p> <p>ПРН 13. Володіти методами суспільно-географічного моделювання і прогнозування, використовувати знання для оцінки і прогнозу суспільно-географічних процесів у соціогеосистемах різних ієрархічних рівнів;</p> <p>ПРН 14. Аналізувати потенціал територій щодо здійснення того чи іншого виду господарської діяльності;</p> <p>ПРН 15. Аналізувати регіональні відмінності соціально-економічного розвитку за різноманітними картографічними та статистичними джерелами;</p> <p>ПРН 16. Застосовувати уміння і навички навчально-методичної діяльності у вищих навчальних закладах.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<i>Кадрове забезпечення</i>	Усі викладачі мають науковий ступінь та/або вчене звання, що відповідає основному профілю дисципліни, що викладається. Усі викладачі раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації
<i>Матеріально-технічне забезпечення</i>	Обладнання та устаткування, необхідне для польових і камеральних досліджень суспільно-географічних об'єктів і систем, технічні засоби навчання (дошки-екрани; мультимедійні проектори, ноутбуки, принтери, сканери, персональні комп'ютери з програмним забезпеченням) для формування предметних компетентностей з економічної та соціальної географії у процесі навчання здобувача. Є навчальні аудиторії, лабораторії, комп'ютерні класи, гуртожиток, пункти харчування, точки бездротового доступу до Інтернет, спортзали
<i>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</i>	Офіційний сайт ХНУ ім. В.Н. Кразіна, власний сайт факультету геології, географії, рекреації і туризму, сайт кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства, необмежений доступ до Інтернет, друковані (фонди ЦНБ імені В.Н. Каразіна, репозитарій, власні бібліотеки навчальних лабораторій, картографічні твори) та Інтернет-джерела (у т.ч. і Центру

	електронного навчання ХНУ) інформації; навчальні і робочі плани (з пояснювальними записками до них), освітні програми, робочі програми дисциплін і практик, навчально-методичні комплекси дисциплін, що включають лекційний матеріал, завдання практичних робіт, питання семінарських занять, завдання самостійної роботи, питання, задачі, завдання для поточного та підсумкового контролю.
9 – Академічна мобільність	
<i>Національна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, за бажанням студента. Кредити, отримані в інших ВНЗ України, перезараховуються відповідно до довідки про академічну мобільність
<i>Міжнародна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, у т.ч. участь у програмах проекту Еразмус+, за бажанням студента
<i>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</i>	Громадяни інших держав приймаються на навчання за спеціальністю 106 Географія на підставі міжнародних договорів на умовах, визначених цими договорами, а також договорів, укладених навчальним закладом із зарубіжними навчальними закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю, шкала оцінювання
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Глобальні проблеми сучасності	3	дворівнева
ОК 2.	Інформаційна географія і ГІС	4	чотирирівнева
ОК 3.	Зарубіжні теорії суспільної географії	4	чотирирівнева
ОК 4.	Суспільно-географічне прогнозування	4	чотирирівнева
ОК 5.	Туристсько-рекреаційні ресурси світу	4	дворівнева
ОК 6.	Просторовий та системний аналіз регіонального розвитку	4	чотирирівнева
ОК 7.	Науково-дослідницька практика	5	чотирирівнева
ОК 8.	Виробнича практика	6	дворівнева
ОК 9.	Асистентська практика	10	чотирирівнева
ОК 10.	Підготовка кваліфікаційної роботи	20	чотирирівнева
Загальний обсяг обов'язкових компонент		64	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок А</i>			
ВК 1.1	Географія АПК	5	чотирирівнева
ВК 2.1	Інформаційні технології в територіальному менеджменті	4	чотирирівнева
ВК 3.1	Науковий семінар	4	дворівнева
ВК 4.1	Географічне країнознавство	5	чотирирівнева
ВК 5.1	Менеджмент підприємницької діяльності	4	дворівнева
ВК 6.1	Практикум з проблем регіонального розвитку	4	дворівнева
<i>Вибірковий блок Б</i>			
ВК 1.2	Географія агробізнесу	5	чотирирівнева
ВК 2.2	Практикум: ГІС-проекти з територіального	4	чотирирівнева

	управління		
ВК 3.2	Науково-дослідницький практикум	4	дворівнева
ВК 4.2	Геомаркетинг і логістика	5	чотирирівнева
ВК 5.2	Геопланування та управління розвитком територій	4	дворівнева
ВК 6.2	Геоурбаністика	4	дворівнева
Загальний обсяг вибіркових компонент		26	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Семестр	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів
1	Інформаційна географія і ГІС	4
	Зарубіжні теорії суспільної географії	4
	Суспільно-географічне прогнозування	4
	Туристсько-рекреаційні ресурси світу	4
	Географія АПК / Географія агробізнесу	5
	Науковий семінар / Науково-дослідницький практикум	4
	Науково-дослідницька практика	5
	<i>Всього за 1 семестр</i>	<i>30</i>
2	Глобальні проблеми сучасності	3
	Просторовий та системний аналіз регіонального розвитку	4
	Інформаційні технології в територіальному менеджменті / Практикум: ГІС-проекти з територіального управління	4
	Географічне країнознавство / Геомаркетинг і логістика	5
	Менеджмент підприємницької діяльності / Геопланування та управління розвитком територій	4
	Практикум з проблем регіонального розвитку / Геоурбаністика	4
	Виробнича практика	6
	<i>Всього за 2 семестр</i>	<i>30</i>
	3	Асистентська практика
Підготовка кваліфікаційної роботи		20
	<i>Всього за 3 семестр</i>	<i>30</i>

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 106 Географія проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: магістр географії; економічна та соціальна географія.

Магістерська робота є завершеним науковим дослідженням, вона повинна мати внутрішню єдність та свідчити про підготовленість здобувача до виконання професійних обов'язків з використанням набутих інтегрованих знань, умінь і практичних навичок. Кваліфікаційна робота магістра передбачає проведення аналізу та теоретичної розробки (дослідження процесів і об'єктів) актуальних питань, проблем в економічній та соціальній географії, практичної апробації отриманих результатів, оприлюднення отриманих результатів на конференціях та семінарах регіонального, всеукраїнського чи міжнародного рівнів, наявність щонайменше 1 публікації. Обсяг та структура роботи встановлюється вищим навчальним закладом. Робота перевіряється на наявність академічного плагіату згідно з процедурою, визначеною системою забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Атестація здійснюється відкрито і публічно перед Екзаменаційною комісією, яка затверджена наказом ректора ХНУ імені В.Н. Каразіна. Екзаменаційній комісії подаються матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи, – довідка про апробацію результатів дослідження, тези доповідей на науково-практичних конференціях, фахові публікації тощо. Доповідь здобувача для переконливості та підтвердження висновків та пропозицій має обов'язково супроводжуватися презентацією із використанням мультимедійної техніки.

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	БК 1.1	БК 2.1	БК 3.1	БК 4.1	БК 5.1	БК 6.1	БК 1.2	БК 2.2	БК 3.2	БК 4.2	БК 5.2	БК 6.2
ПРН 1	•	•	•				•			•							•					
ПРН 2	•										•											
ПРН 3	•	•	•			•								•			•				•	
ПРН 4		•				•															•	
ПРН 5				•																		•
ПРН 6						•																•
ПРН 7		•																				•
ПРН 8									•													
ПРН 9			•	•		•	•						•							•		
ПРН 10		•		•		•	•						•							•		
ПРН 11			•				•						•						•			
ПРН 12					•						•		•							•		
ПРН 13						•							•									•
ПРН 14											•			•							•	
ПРН 15					•									•							•	
ПРН 16									•													•